

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Sociaal-Juridische Dienstverlening
voltijd en deeltijd

Hanzehogeschool Groningen

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Sociaal-Juridische Dienstverlening
voltijd en deeltijd

Hanzehogeschool Groningen

CROHO nr. 34641

Hobéon Certificering
25 maart 2019

Auditpanel

W.L.M. Blomen (voorzitter)
dr. mr. H.J.L.M. van de Luytgaarden
drs. J.A. Waal

Student

T. van Oudheusden

Secretaris

drs. L. Blom-van Veen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	21
6.	AANBEVELINGEN	23
BIJLAGE I	Scoretabel	25
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	27
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	33
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	35

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hanzehogeschool Groningen
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief; besluit NVAO 26-2-2018
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B Sociaal-Juridische Dienstverlening
registratienummer croho	34641
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Laws (LLB)
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Minoren: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente in Sociaal Domein ▪ Recht & Multiproblem ▪ Schulddienstverlening
locatie	Groningen
varianten	Voltijd en deeltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	15 november 2018

2. SAMENVATTING

De opleiding Sociaal-Juridische Dienstverlening (SJD) van Hanzehogeschool in Groningen is in 2018-2019 gestart met het ontwikkelen van een nieuw curriculum om beter te voldoen aan de veranderingen in het werkveld. Vanaf september 2018 biedt zij samen met haar zusteropleiding HBO-Rechten een gezamenlijke (voltijd) propedeuse aan, waarna studenten in staat zijn een weloverwogen keuze te maken voor een van beide opleidingen.

De opleiding SJD leidt studenten op tot T-shaped juridische professionals met een sociaaljuridisch competentieprofiel en kennisbasis. Dit houdt in dat studenten niet alleen als specialist worden opgeleid in sociaaljuridische kennis en kunde, maar ook in vakoverstijgende competenties: o.a. multidisciplinair samenwerken en probleemoplossend vermogen.

De afgestudeerde SJD'er werkt vooral bij (semi-) overheidsorganisaties en bij maatschappelijke organisaties die zich richten op sociaaljuridische dienstverlening aan groepen of individuen in een financieel, sociaal en/of anderszins kwetsbare positie.

De opleiding zorgt voor een gefaseerde uitrol van het nieuwe curriculum. Dit houdt in dat voor de studenten die het nieuwe curriculum volgen inmiddels ook de derdejaars stage en het afstudeersemester (tweede semester jaar 4) – aan de hand van de nieuwe set competenties met leeruitkomsten en toetscriteria – zijn aangepast (februari 2018). Het vernieuwde tweede studiejaar start in september 2019. De herziening van de deeltijdopleiding volgt later.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De opleiding SJD hanteert een visie waarbij zij sociaaljuridische bachelor studenten opleidt tot specialisten die ook over vakoverstijgende competenties beschikken. De goed uitgewerkte opleidingsvisie, de validering door het werkveld en de actualisering ervan, zijn tot stand gekomen in overleg met het beroepenveld. Opleiding en docenten dragen deze visie actief uit. De positionering en de profilering sluiten goed aan op de wensen van het werkveld. De competenties en de leerresultaten, die de opleiding naar aanleiding van de ontwikkelingen in het werkveld heeft aangepast, sluiten goed aan bij het beoogde opleidingsprofiel. Ze worden ook onderschreven door het beroepenveld. De opleiding heeft op het gebied van internationalisering, sinds de vorige accreditatie in 2012, bescheiden stappen genomen. Dat vindt het auditpanel passend voor een Nederlandse opleiding sociaaljuridische dienstverlening. De onderzoekscomponent is goed in de uitgewerkte set competenties verwerkt. De opleiding verdient daarom het oordeel 'goed' voor zowel deeltijd als voltijd voor standaard 1.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding SJD een praktijkgericht curriculum hanteert dat uitdagend, vernieuwend en doordacht is. De opleiding heeft haar nieuwe onderwijsvisie goed uitgewerkt. Het curriculum bevat goede voorbeelden van de wijze waarop de opleiding haar onderwijsvisie heeft geconcretiseerd. Hierin is de Groningse inkleuring – leergemeenschap, onderzoekende en ondernemende houding en professionele identiteit – goed zichtbaar. Er is een goed evenwicht tussen de sociaal-agogische en juridische vakken. Het auditpanel heeft vastgesteld dat het docententeam over uitstekende kwalificaties beschikt. De docenten zijn goed op de hoogte van zowel de theorie als de praktijkcomponent van het vakgebied. Zij beheersen ook de onderzoekscomponent van de opleiding goed. De opleiding beschikt over goede voorzieningen. De studenten zijn erg tevreden over het onderwijs, de docenten en de korte lijnen waarmee ze met hun docenten in contact kunnen komen. Het auditpanel heeft vastgesteld dat in het curriculum de mooie integratie tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en didactiek ertoe bijdraagt dat de opleiding de T-shaped sociaaljuridische professionals aflevert die zij ambieert. Het auditpanel komt op grond van deze sterke punten tot het oordeel 'goed' voor zowel deeltijd als voltijd voor standaard 2.

Standaard 3. Toetsing

Het auditpanel heeft geconstateerd dat het toetsstelsel van de opleiding SJD stevig staat. De examencommissie is 'in control'. De toetscommissie vervult, in opdracht van de examencommissie, een actieve rol in het bewaken van de kwaliteit van de toetsen. De toetscommissie neemt ieder blok een steekproef van een aantal tentamens en beoordeelt deze aan de hand van een checklist. Soms doet zij, bijvoorbeeld n.a.v. studentevaluaties, ook onderzoek naar specifieke toetsen. Het auditpanel concludeert op basis van de gesprekken en de documentatie dat de examencommissie volgens de PDCA-cyclus consequent werkt aan de toetskwaliteit en aan de beoordelingssystematiek. De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier of de student de beoogde leeruitkomsten heeft behaald. De toetsen die het auditpanel heeft bestudeerd, waren van een goed niveau. De toetsen waren goed beoordeeld, het auditpanel kon goed volgen hoe de docenten op een eendoordel kwamen. De beoordelingen bevatten ook gedegen feedback aan studenten. De opleiding heeft een evenwichtige variatie in toetsen. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 voor zowel deeltijd als voltijd op grond van bovenstaande sterke punten als 'goed'.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het auditpanel is van oordeel, dat de studenten in hun eindwerken aantonen dat zij zeer zeker beschikken over het bachelorniveau dat van een sociaaljuridisch professional mag worden verwacht. De studenten lieten in hun afstudeerwerken zien dat zij het onderzoeksproces goed beheersen vanaf het formuleren van een relevante onderzoeksvraag tot en met het uitvoeren van het praktijkgerichte onderzoek, het verwerken van de resultaten en het opstellen van een gefundeerde analyse, conclusie(s) en aanbevelingen. Het auditpanel vond ook de reflectieverslagen en stageverslagen van goede kwaliteit. Aan de hand van verschillende bewijsstukken toonden studenten aan dat ze goed kunnen reflecteren en goed de verbinding vanuit het microniveau weten te leggen met het meso- en macroniveau. Aanvullend merkt het auditpanel op dat het werkveld en de alumni zeer tevreden zijn over het gerealiseerde niveau. Ze vinden dat afgestudeerden van de opleiding SJD als T-shaped professionals zijn opgeleid, die niet alleen sociaaljuridische kennis hebben, maar ook multidisciplinair kunnen samenwerken en goed de vertaalslag kunnen maken naar de praktijk. Het auditpanel komt voor zowel deeltijd als voltijd tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

Algemene conclusie:

De bacheloropleiding Sociaal-Juridische Dienstverlening wordt uitgevoerd door een docententeam, dat over uitstekende kwalificaties beschikt. Het auditpanel is positief over het sterke praktijkgerichte programma, waarin een mooie integratie zichtbaar is tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en didactiek. De nieuwe gezamenlijke propedeuse met HBO-Rechten, de derdejaars stage en het afstudeersemester zien er goed uit. Het vernieuwde tweede studiejaar start in september 2019. De herziening van de deeltijdopleiding volgt later.

Met inachtneming van de beslisregels van de NVAO beoordeelt het auditpanel de deeltijd en voltijd bacheloropleiding Sociaal-Juridische Dienstverlening van de Hanzehogeschool Groningen met het oordeel 'goed' voor de standaarden 1, 2, 3 en 4, als *overall* 'goed'. Het panel adviseert de NVAO dan ook de deeltijd en voltijd bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening van de Hanzehogeschool Groningen opnieuw te accrediteren voor een periode van zes jaar.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter van het auditpanel te Den Haag op 25 maart 2019.

3. INLEIDING

Bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening, een korte schets

De bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening (hierna: SJD) maakt, samen met haar zusteropleiding HBO-Rechten, (sinds 2004) deel uit van het Instituut voor Rechtenstudies van de Hanzehogeschool. Vanaf september 2018 bestaat het instituut uit vijf teams, elk aangestuurd door een teamleider: drie opleidingsteams voltijd (team propedeuse SJD en HBO-Rechten, team hoofdfase SJD en team hoofdfase HBO-Rechten), een opleidingsteam deeltijd (waarin de deeltijdvarianten van beide opleidingen) en een onderwijsondersteunend team.

De teamleiders vormen samen met de Dean het managementteam van het Instituut voor Rechtenstudies. In totaal studeren er 1833 studenten aan het Instituut voor Rechtenstudies, waarvan 883 bij de opleiding SJD.

Het Instituut en de opleiding SJD hebben relaties met verschillende kenniscentra en de daaraan verbonden lectoraten, zoals het Marian van Os Centrum voor Ondernemerschap (met daarin de lectoraten Juridische Aspecten van de Arbeidsmarkt en Human Capital), het Centre of Expertise Energy en het Centre of Expertise Healthy Ageing. In de kenniscentra werken lectoren samen met docenten, studenten en regionale en landelijke partners uit het werkveld aan praktijkgerichte onderzoeken.

Het instituut voor Rechtenstudies wil een leergemeenschap zijn waar studenten, docent-onderzoekers en het beroepenveld elkaar in innovatiewerkplaatsen ontmoeten, van elkaar leren en samenwerken aan het oplossen van juridische vraagstukken die vanuit de samenleving op het instituut afkomen. Om deze missie gestalte te geven is het Instituut gestart met het ontwikkelen van een nieuw, flexibeler curriculum.

De basis hiervoor is inmiddels gelegd in de propedeuse. Vanaf studiejaar 2018-2019 biedt de opleiding SJD samen met haar zusteropleiding HBO-Rechten een gezamenlijke (voltijd) propedeuse aan. De opleidingen hebben in het eerste studiejaar het gezamenlijk fundament zo opgebouwd, dat studenten na de propedeuse in staat zijn om, zonder opgelopen deficiënties, een weloverwogen keuze te maken voor een van beide opleidingen. De opleiding zorgt voor een gefaseerde uitrol van het nieuwe curriculum. Dit houdt in dat de nieuwe propedeuse per september 2018 is gestart, het vernieuwde tweede studiejaar start in september 2019. Ondertussen heeft zij voor de studenten die het nieuwe curriculum volgen de derdejaars stage en het afstudeersemester (tweede semester jaar 4) in februari 2018 aangepast aan de hand van de nieuwe set competenties met leeruitkomsten en toetscriteria. De herziening van de deeltijdopleiding volgt later.

Hanze focust als hogeschool in Groningen met haar verschillende opleidingen op strategische thema's die nauw verbonden zijn met de noordelijke regio: Energie, Healthy Ageing en Ondernemerschap. De bacheloropleiding SJD besteedt aan deze onderwerpen in haar programma expliciet aandacht.

Vorige accreditatie, 2012

De opleiding heeft tijdens de vorige accreditatie in 2012 goede resultaten behaald: het oordeel 'goed' voor beoogde eindkwalificaties (standaard 1) en onderwijsleeromgeving (standaard 2) en een 'voldoende' voor toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties (resp. standaard 3 en 4). Zij heeft sinds 2012 gewerkt aan twee punten die tijdens de accreditatie naar voren kwamen:

- *Het ambitieniveau met betrekking tot het internationale kennisdomein was te bescheiden.* De opleiding heeft binnen de integrale opdrachten (voltijd), action learning opdrachten (deeltijd), door stages en door afstudeeronderzoeken diverse internationale projecten

opgezet.

- Het auditpanel gaf aan dat de onderzochte eindwerkstukken "beduidend *steviger, meer wetenschappelijk onderbouwd zijn, voorzien van betere literatuurlijsten vergeleken met iets oudere eindwerkstukken. Het juridisch probleem is relevanter, beter omschreven en beter uitgewerkt door de student. (...)*

De beoordeling is zeker adequaat, het vier-ogenprincipe is herkenbaar."¹

De opleiding heeft sinds 2012 tal van acties ingezet, zoals training van studenten binnen de leerlijn Onderzoek, de leerlijn Professionele Communicatie Schriftelijk, de minoren, de module Afstudeer voorbereiding en de begeleiding binnen de afstudeertoetsingcommissies.

Het auditpanel heeft verder kennisgenomen van de resultaten van een advies van de examencommissie aan de Dean (maart 2017) om de kwaliteit van afstudeeronderzoeken nog beter te waarborgen. De volgende aanbevelingen zijn door de opleiding inmiddels opgevolgd: (i) maak een nieuwe afstudeerhandleiding met een nieuw beoordelingskader, (ii) laat door het praktijkbureau een check doen op de volledigheid van de ingeleverde beoordelingsformulieren en (iii) organiseer in het kader van het nieuwe beoordelingskader een serie intervisie- en kalibreersessies.

In voorliggend rapport beschrijft het auditteam zijn bevindingen met betrekking tot bovenstaande verbeterpunten.

Alle tekst in het rapport heeft betrekking op zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding, tenzij anders is aangegeven.

---

¹ Beoordelingsrapport Beperkte opleidingsbeoordeling hbo-bacheloropleiding SJD, Hanzehogeschool Groningen (2012), versie 1.0.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Visie

De opleiding SJD baseert zich op het nieuwe landelijke beroeps- en opleidingsprofiel (2016) van het Landelijk Opleidingsoverleg Sociaal Juridische Dienstverlening en het strategisch beleidsplan *Vernieuwen in Verbinding* (2016-2020) van Hanzehogeschool, die hebben geleid tot nieuwe visies op onderwijs, onderzoek en ondernemerschap.

De opleiding SJD wil T-shaped professionals afleveren met een sociaaljuridisch competentieprofiel en kennisbasis. Dit houdt in dat studenten van SJD-Groningen niet alleen als specialist worden opgeleid in sociaaljuridische kennis en kunde (de verticale as), maar ook in vakoverstijgende competenties (de horizontale as): o.a. multidisciplinair samenwerken, probleemoplossend vermogen bezitten.

Afgestudeerden van de opleiding hebben een onderzoekende en ondernemende houding en zijn in staat om zelf actief kennis te vergaren en in samenwerking met andere professionals tot oplossingen te komen. Zij weten zich aan te passen aan een samenleving die als gevolg van technologische ontwikkelingen, innovatie en globalisering steeds sneller verandert.

Bovenstaande ambities leiden ertoe dat de opleiding zich ten opzichte van andere SJD-opleidingen wil profileren op het gebied van leergemeenschappen, onderzoekende en ondernemende houding en professionele identiteit. Hierin is de Groningse kleur zichtbaar.

Het beroepsprofiel van SJD is gerelateerd aan de Hanzespeerpunten – Healthy Ageing, Ondernemerschap en Internationalisering – die onderdeel zijn van de Groningse kleur. In de leergemeenschappen werken studenten, docentonderzoekers en het beroepenveld samen aan de oplossing van (sociaaljuridische) onderzoeksvraagstukken. De ondernemende houding, die in de nieuwe propedeuse aansluit bij o.a. de beroepscompetentie 'Signaleren en innoveren', is een aspect van het Hanzespeerpunt Ondernemerschap. De ontwikkeling van studenten richting een professionele identiteit is een ander aspect van de Groningse kleur. In de nieuwe propedeuse haakt de opleiding hierbij aan bij de leeruitkomsten van o.a. de competenties 'Integraal samenwerken' en 'Conflicten hanteren'. Het Hanzespeerpunt Healthy Ageing, dat van oudsher een belangrijke relatie met SJD heeft, is zichtbaar in o.a. thema's rond participatie en re-integratie en onderzoeken van het lectoraat Arbeidsparticipatie. Tot slot heeft de opleiding het Hanzespeerpunt Internationalisering, door middel van verschillende projecten met een internationaal karakter, onderdeel gemaakt van verschillende integrale opdrachten, stages en afstudeeronderzoeken.

Het auditpanel stelt vast, en het werkveld bevestigde dit tijdens de audit, dat de opleiding beschikt over een visie op het beroep die goed aansluit bij de eisen van het veranderende sociaaljuridische werkveld. Deze visie, de validering door het werkveld en de actualisering ervan, zijn op een gedegen wijze tot stand gekomen. Docenten, studenten, alumni en management kunnen zowel de positionering als de profilering van de opleiding SJD beschrijven en toelichten.

Eindkwalificaties

De ontwikkelingen in het werkveld hebben ertoe geleid, dat de opleiding, op basis van het nieuwe landelijke beroeps- en opleidingsprofiel (2016), haar body of knowledge and skills en competensieset heeft herzien. Vervolgens heeft zij voor alle competenties de nieuwe kenmerkende beroepssituaties met bijbehorende rollen en leeruitkomsten op drie niveaus uitgewerkt. Hierbij is niveau 1 gericht op de propedeuse, niveau 2 op het tweede studiejaar en niveau 3 op het derde en vierde jaar (eindniveau). De opleiding heeft in de verschillende niveaus van de leeruitkomsten een toenemende mate van o.a. complexiteit, zelfstandigheid en verantwoording van het handelen van studenten tot uitdrukking gebracht. Op deze wijze heeft de opleiding voor het nieuwe curriculum de volgende competenties geformuleerd en uitgewerkt: analyseren, beoordelen, adviseren, belangen behartigen, integraal samenwerken, begeleiden, conflicten hanteren, signaleren en innoveren, dossier managen.

In het onderliggende beroepsprofiel is de relatie tussen de competenties, de hbo-bachelorstandaard en de Dublin-descriptoren weergegeven.

Het auditpanel is van oordeel dat de door de opleiding uitgewerkte negen competenties goed in verhouding zijn met de landelijke competenties en dat de opleiding de Groningse inkleuring hierin voldoende tot uitdrukking heeft gebracht. Uit het gesprek met alumni en vertegenwoordigers uit het werkveld is gebleken, dat het werkveld de door de opleiding uitgewerkte competensieset inderdaad van de afgestudeerde SJD'er verwacht. De opleiding is er goed in geslaagd om de eisen van het beroepenveld in de beoogde leeruitkomsten tot uitdrukking te brengen.

Bijdrage werkveld en actualisering competenties

De opleiding heeft een eigen opleidingsadviescommissie die betrokken is bij de actualisering van de beroepscompetenties. Daarnaast participeert de opleiding in het Landelijk Opleidingsoverleg LOO-SJD, dat op het gebied van de actualisering van het beroeps- en opleidingsprofiel samenwerkt met LOO HBO-Rechten. In de LOO's is het gebruikelijk om in een cyclus van ongeveer 4-6 jaar het competentieprofiel te herijken. Zoals hiervoor beschreven, is de formulering van het nieuwe landelijk beroeps- en opleidingsprofiel in 2016 voorafgegaan aan de aanpassing van de body of knowledge en competensieset van de opleiding SJD. De opleiding heeft hiervoor samengewerkt met de regionale werkveldcommissies van de verschillende SJD-opleidingen, de Landelijke Werkveldadviesraad SJD en het Sectoraal Adviescollege van de sector hoger economisch onderwijs (SAC HEO).

Tijdens de audit bleek het auditpanel dat de opleiding goed contact onderhoudt met het werkveld. Vanwege de vele veranderingen in het werkveld verzorgt de opleiding, o.a. voor de reclassering, regelmatig opfriscursussen op maat. Daar waren de werkveldvertegenwoordigers die tijdens de audit aanwezig waren, erg over te spreken. Andersom geeft het werkveld veel gastlessen op de opleiding.

Internationalisering

De internationalisering maakt een bescheiden onderdeel uit van de opleiding. Dat vindt het auditpanel passend voor een Nederlandse opleiding sociaaljuridische dienstverlening. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding, in aansluiting op het Hanzespeerpunt Internationalisering, sinds de vorige accreditatie in 2012 wel zichtbare stappen heeft gezet om internationalisering verder vorm te geven. Het aspect 'Internationalisering' is inmiddels opgenomen in de (nieuwe) eindkwalificatie 'Signaleren en innoveren'. Studenten moeten hierbij inzichten uit actueel (internationaal) wetenschappelijk sociaal en/of juridisch onderzoek toepassen en onderzoeken, waar nodig zelf, welke knelpunten er zijn. Om dit te faciliteren heeft de opleiding samenwerkingsverbanden opgebouwd met partners in Londen, Cardiff, Liverpool, Kaapstad, Sint-Maarten en Bonaire. Daarnaast draagt de opleiding bij aan kennisontwikkeling in de vorm van praktijkgericht onderzoek en integrale (stage)opdrachten en haalt daarbij niet alleen kennis, maar brengt ook kennis vanuit bijvoorbeeld de minor Recht en Multiprobleem via internationale symposia naar buitenlandse onderwijs- en kennisinstellingen.

Praktijkgericht onderzoek

De opleiding heeft, zo stelt het auditpanel vast, de onderzoekscomponent prima verwerkt in de set competenties, in het bijzonder bij de competenties 'Analyseren', 'Adviseren' en 'Signaleren en innoveren'. Het auditpanel stelt vast dat dat in feite alle negen competenties direct of indirect een link hebben met onderzoek. Centraal staat altijd een redeneerproces dat effectieve sociaaljuridische hulpverlening mogelijk maakt. De afgestudeerde beheerst het onderzoeksproces dat loopt vanaf het formuleren van een praktijkrelevante onderzoeksvraag tot en met het uitvoeren van het onderzoek, het verwerken van de resultaten en het opstellen van een goed gefundeerde analyse en conclusie(s). De opleiding biedt haar studenten ook de mogelijkheid om deel te nemen aan praktijkonderzoek bij lectoraten. Zo werken SJD-studenten samen met studenten van andere opleidingen binnen het lectoraat Human Capital om de wisselwerking tussen regels en arbeidsmarkt te verbeteren. Een ander voorbeeld is dat studenten binnen het lectoraat Juridische Aspecten van de Arbeidsmarkt o.a. afstudeeronderzoek doen in het RAAK-MKB-project 'MKB@Work'.

De inbedding van toegepast onderzoek heeft uitgebreid aandacht bij de opleiding. Een volgende stap voor de opleiding is om in de afstudeerproducten na te gaan of er op een hoger niveau dan de individuele casuïstiek al methoden ontwikkeld zijn die toegepast kunnen worden in de beroepspraktijk en dientengevolge ook in het onderwijs kunnen worden opgenomen.

Weging en oordeel

De opleiding heeft een visie op het beroep die gedragen wordt door alle geledingen binnen de opleiding en het veranderende sociaaljuridische werkveld. Deze visie is vertaald in negen competenties met leeruitkomsten die goed aansluiten bij de eisen van het beroepenveld. Als sterke punten van deze opleiding noemt het auditpanel verder:

- de goede onderlinge wisselwerking en relatie met het werkveld;
- de mate waarin de opleiding nadruk legt op de onderzoekscomponent. De opleiding kenmerkt zich door een duidelijk visie op het belang van praktijkgericht onderzoek. Alle negen competenties hebben, zo constateerde het auditpanel, direct of indirect een relatie met het doen van onderzoek.

Gelet op de breed gedragen opleidingsvisie, de goede relatie met het werkveld en de sterke nadruk binnen de negen competenties op onderzoek, beoordeelt het auditpanel standaard 1 voor zowel deeltijd als voltijd als 'goed'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). Opleidings specifieke voorzieningen worden beoordeeld, tenzij het gaat om instellingsbrede voorzieningen waarover bij de ITK al is gerapporteerd.

Bevindingen

Visie op onderwijs

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding haar onderwijsvisie op inzichtelijke wijze heeft uitgewerkt. In de curriculumherziening komen nieuwe vormen van integratie tussen o.a. het sociaaljuridisch domein, management en organisatie, onderzoek en ondernemerschap tot stand. De opleiding besteedt daarbij veel aandacht aan haar relatie met het werkveld, het coachend lesgeven door docenten, het gebruik van activerende werkvormen en het eigenaarschap van studenten. Daarnaast is het in de visie van de opleiding belangrijk dat studenten zich goede schriftelijke communicatie en taalvaardigheid eigen maken. Daarom is het 'taalontwikkend lesgeven' een belangrijk onderdeel van de didactiek die de opleiding hanteert. Dat vindt het auditpanel een goede ontwikkeling sinds de accreditatie in 2012.

Programma

Wij schreven hiervoor al dat de opleiding SJD een nieuw curriculum aan het ontwikkelen is om beter te voldoen aan de veranderingen in het werkveld. De opleiding zorgt hierbij voor een gefaseerde uitrol. Vanaf september 2018 biedt zij samen met HBO-Rechten een gezamenlijke propedeuse aan. Het vernieuwde tweede studiejaar start in september 2019. Inmiddels zijn, voor de studenten die het nieuwe curriculum volgen, ook de derdejaars stage en het afstudeersemester (tweede semester jaar 4) aan de hand van de nieuwe set competenties met leeruitkomsten en toetscriteria aangepast (februari 2018). De herziening van de deeltijdopleiding volgt later.

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding er in haar programma voor zorgt dat studenten aan het einde van hun studie alle eindkwalificaties op het vereiste eindniveau hebben kunnen ontwikkelen. Zij maakt in de blokboeken de samenhang tussen de verschillende vakken per blok helder. De studiehandleidingen, die gebaseerd zijn op de blokboeken, zijn compleet en bevatten het benodigde studiemateriaal, zoals de leeruitkomsten, beoordelingscriteria, toetsmatrijs, literatuur, begeleiding en werkvormen. Het auditpanel is van oordeel dat ook de literatuurlijst, die de opleiding hanteert, actueel en relevant is.

De 'oude' opleiding bestaat uit negen inhoudelijke leerlijnen (expertgroepen) die zij gebaseerd heeft op de kennis en beroepsvaardigheden uit het landelijk beroepsprofiel, deze zijn: Publiekrecht, Privaatrecht/Bedrijfsrecht, Socialezekerheidsrecht en Arbeidsrecht, Internationaal recht, Professionele Communicatie Schriftelijk, Professionele Communicatie Mondeling (PCM), Onderzoek, Management en Organisatie en Studieloopbaanbegeleiding. Enkele voorbeelden van hbo-beroepsvaardigheden en aspecten van beroepshouding die binnen de leerlijnen aan bod komen zijn: argumenteren, samenwerken, onderzoeken, rapporteren en ethisch bewustzijn. In de toenemende complexiteit, zelfstandigheid en verantwoording van het handelen van studenten is een verticale samenhang te zien.

Het auditpanel is tijdens de gesprekken ook ingegaan op de trainingen gespreksvoering (PCM) die studenten tijdens de opleiding krijgen. De leerlijn PCM is door de hele opleiding verweven met de juridische thema's die op de verschillende momenten in het curriculum aan bod komen. De aanwezige oud-studenten vertelden het een goede ontwikkeling te vinden dat de opleiding ook steeds vroeger de praktijk betreft bij de trainingen PCM, door bijvoorbeeld gesprekken te organiseren tussen studenten en jongeren of daklozen. Op deze wijze krijgen studenten volgens hen een goede voorbereiding op het werkveld, waar zij immers veel gesprekken moeten voeren.

Didactiek huidige curriculum

In het huidige curriculum leren studenten hun competenties aan met behulp van de didactische leerlijnen op basis van het didactisch leerlijnenmodel van De Bie. Hierin wordt de horizontale samenhang van het programma zichtbaar:

- (i) Integrale leerlijn – hierin werken studenten in groepsverband aan vraagstukken die uit de beroepspraktijk komen;
- (ii) Conceptuele leerlijn – in deze leerlijn, die de integrale leerlijn faciliteert, biedt de opleiding de voor de beroepspraktijk noodzakelijke kennis aan. Deze kennis, gebaseerd op de body of knowledge and skills, heeft de opleiding uitgewerkt in de inhoudelijke leerlijnen;
- (iii) Vaardighedenleerlijn – in elk blok traint de student vaardigheden die nodig zijn voor het uitoefenen van de beroepstaak (o.a. casus oplossen, juridisch argumenteren, onderhandelen);
- (iv) Reflectieleerlijn en studieloopbaanbegeleiding – in deze leerlijn krijgt de student feedback van praktijkjuristen. Deze leerlijn komt vooral tot uiting in de coaching bij integrale (voltijd) en action learning (deeltijd) opdrachten, studieloopbaan begeleiding, stage en afstuderen.

Zo kregen tweedejaars voltijdstudenten van de gemeente Groningen de integrale opdracht om als team een cliënt te helpen bij het vinden van een baan en een oplossing voor zijn schuldenproblematiek. In deze opdracht moesten studenten een nieuwe integrale werkwijze invoeren, waarbij schuldhulpverlening en trajectbemiddeling centraal stonden. Zij werkten hierbij aan de competentie 'Samenwerken'. De opleiding biedt hierbij faciliterende vakken aan, o.a. op het gebied van Sociaal recht, Insolventierecht, Conflicthantering en coaching.

Didactiek nieuwe curriculum

De opleiding werkt in het nieuwe curriculum met het HILL-model² van Dochy. Op basis van dit model wil de opleiding studenten opleiden die, meer nog dan in het oude curriculum, zelfverantwoordelijk, betrokken en kritisch zijn, reflectievaardigheden hanteren en effectief, doordacht en efficiënt probleemoplossend te werk gaan. Om dit te bewerkstelligen heeft de opleiding gekozen voor een coachende didactiek die aansluit bij de nieuwgierigheid van studenten en een ondernemende en onderzoekende houding stimuleert. Het coachend lesgeven bereidt studenten voor op het participeren in de innovatiewerkplaatsen, waar zij ook zelf de regie moeten pakken en de rol hebben van meedenkende en meewerkende deelnemers.

Een voorbeeld hiervan is de Gebiedscorporatie Westerkwartier in Noordhorn. De gebiedscorporatie biedt elf programmalijnen op verschillende rechtsgebieden waarmee studenten met opdrachten en afstudeeronderzoeken aan de slag kunnen, zoals: 'De regio en bouwen', 'De regio en energie', 'De regio voor iedereen' (Sociaal Domein) en 'De regio en duurzaam ondernemerschap'. In maart 2018 zijn vier SJD-studenten gestart met hun afstudeeronderzoek bij het Sociaal Domein, waarbij het gaat om '*sociaal, gezond en inclusief*'. Deze studenten doen voor de Gebiedscorporatie zelf en voor zorgcoöperaties onderzoek naar de AVG³ en de verschillende aspecten rondom het oprichten van arbeidspools. Zij werken hierbij samen met studenten van andere opleidingen, zoals Financieel Economisch Management, Social Work en HBO-Rechten. Op een vaste dag in de week worden onderwerpen behandeld vanuit het thema '*sociaal, gezond en inclusief*' en presenteren en sparren studenten met elkaar over onderwerpen uit hun onderzoek. Ook zijn dan docenten van de opleiding aanwezig die als verbindingsofficieren de nodige ondersteuning bieden. Vaak participeren werkvelddeskundigen hierin of sluiten studenten d.m.v. excursies aan bij voor hun relevante bijeenkomsten in het

---

² HILL: High Impact Learning that Lasts.

³ AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming.

werkveld. Ook het lectoraat 'Juridische aspecten van de Arbeidsmarkt' haakt aan op deelonderwerpen.

Het auditpanel vindt de Gebiedscorporatie Westerkwartier in Noordhorn, waar hij een bezoek aan heeft gebracht, een heel goed voorbeeld van de wijze waarop de opleiding haar nieuwe onderwijsvisie heeft geconcretiseerd.

Inhoud en opbouw curricula

De curricula van de voltijd- en deeltijdopleiding kennen grote overeenkomsten, maar er zijn ook enkele verschillen. Allereerst is de propedeuse van de deeltijd, in tegenstelling tot die van de voltijd, nog niet gewijzigd. Daar start de opleiding halverwege het ontwikkelingstraject van de voltijd mee. Daarnaast heeft het tweede studiejaar van de deeltijd een andere blokvolgorde van thema's. Ook verschilt de didactische aanpak in de deeltijdopleiding, omdat deeltijdstudenten vaak al gewend zijn om in multidisciplinaire teams te werken, hun werk te plannen en te reflecteren op hun eigen ontwikkeling. Docenten sluiten daarom tijdens hun lessen aan bij de sociaaljuridische werkveldervaring die deeltijdstudenten inbrengen. Verder is de contacttijd voor het eerste en tweede studiejaar bij de voltijd gemiddeld achttien uur, bij de deeltijd negen uur. Tot slot werken voltijdstudenten in groepjes van 4-6 personen aan integrale opdrachten m.b.t. beroepsproducten, de deeltijdstudenten werken met 2-4 personen aan Action learning opdrachten.⁴

In de gemeenschappelijke propedeuse van de opleidingen SJD en HBO-Recht vormt de profilering van beide opleidingen de basis. De opleiding verzorgt hierin tien thema's, waaronder: 'Start in de juridische wereld', 'Bestuur in actie en Geschilbeslechting' en 'Werk en inkomen en Cliënten in het juridisch domein'. In de thema's 'Mijn werkveldervaring', 'Recht en bedrijf' en 'Professionele ontwikkeling' besteedt zij expliciet aandacht aan het Hanzespeerpunt Ondernemerschap.

Vanaf het tweede studiejaar verschillen de competenties, de leeruitkomsten en de toegepaste elementen uit de body of knowledge and skills tussen beide opleidingen. In het nieuwe tweede en derde studiejaar neemt de opleiding flexibele projecten op waarbij studenten samen met werkveldpartners meestal of waar mogelijk onder regie van lectoren en kenniscentra werken aan vraagstukken uit de praktijk. Het auditpanel vindt o.a. de Health Hub Roden⁵ een mooi voorbeeld van een leergemeenschap in de vorm van een innovatiewerkplaats waar onderwijs, onderzoek en beroepspraktijk bij elkaar komen in een multidisciplinaire context. SJD studenten doen hierbij op het gebied van 'Healthy Ageing' multidisciplinair onderzoek naar o.a. mogelijkheden om door middel van cameragebruik demente cliënten te monitoren en waarbij ook de zorgverleners in beeld komen.

In de derdejaars minor 'Gemeente in Sociaal Domein' doen studenten – in samenwerking met o.a. WIJ-teams⁶ Groningen, Zorgcorporatie Westerkwartier, WIJS⁷ en diverse gemeenten zoals Groningen en Leeuwarden – onderzoek naar de gevolgen van de veranderde wetgeving en de wijze waarop medewerkers omgaan met de regelgeving. Twee andere minoren waar de student voor kan kiezen zijn: 'Recht en Multiproblem' en 'Schulddienstverlening'. De student volgt tijdens de minor ook een module 'Stagevoorbereiding'.

Na de minor kan de voltijdstudent beginnen aan een stagesemester (waarvan 15 EC in de vrije keuzeruimte) of aan een stagejaar (waarvan 30 EC in de vrije keuzeruimte). Dit is afhankelijk van de eis van het werkveld of de wens van de student om zich tijdens de stage extra te bekwamen door verdiepende opdrachten. De deeltijdstudent kan met zijn stage beginnen zodra hij over een relevante werkplek beschikt.

Gedurende het eerste semester in het vierde jaar kan de student, in overleg met zijn studieloopbaanbegeleider, in een vrije keuzesemester kiezen voor verschillende activiteiten, zoals het volgen van een vrije minor, een keuzeblok van 15 EC, studeren in het buitenland. Hij volgt tijdens dit semester ook een module 'Afstudeervoorbereiding'.

---

⁴ Tijdens Action Learning tonen de deeltijdstudenten dat ze over transfervermogen beschikken: ze gebruiken eigen ervaringen en die van anderen in nieuwe situaties. Dit is van hoger niveau dan alleen reproductie.

⁵ HHR, een organisatie waarin o.a. noordelijke provincies, gemeenten en Hanzehogeschool samenwerken.

⁶ WIJ Groningen is de overkoepelende naam voor 13 sociale wijkteams in de gemeente Groningen.

⁷ WIJS: Wijk Inzet door Jongeren en Studenten (Groningen).

Als sluitstuk van de opleiding doet de student gedurende het tweede semester in het vierde studiejaar een afstudeeronderzoek in opdracht van en opdrachtgever uit het werkveld. Wij noemden hiervoor al als voorbeeld het afstudeeronderzoek van vier SJD studenten bij de Gebiedscorporatie Westerkwartier.

De opleiding faciliteert de studenten d.m.v. de ondersteunende leerlijn 'Onderzoek' al vanaf de propedeuse gedurende de gehele opleiding bij het doen van onderzoek.

Internationale dimensie

Zoals we al bij standaard 1 beschreven, vindt het auditpanel het passend dat de internationale dimensie slechts een bescheiden onderdeel uitmaakt van de opleiding SJD. Sinds de vorige accreditatie in 2012 heeft de opleiding desalniettemin een aantal stappen genomen om in een aantal vakken – o.a. Europees recht, Vreemdelingenrecht, Arbeidsrecht en Bestuursrecht – aandacht te besteden aan internationalisering. Verder bevat ook een aantal andere studieonderdelen internationale aspecten, zoals het nieuwe propedeusevak 'Cross Cultural Competences' en de vierdejaars keuzeminor 'International Law'. Het auditpanel vindt als voorbeeld de participatie van de opleiding in het internationale project 'Family Approach', waarbij kinderen in contact worden gebracht met hun gedetineerde ouders, een parel. Studenten en docenten van de opleiding hebben hiervoor samengewerkt met het lectoraat Verslavingskunde en forensische zorg, Parc Prison in Wales⁸ en de Penitentiaire Inrichtingen in Leeuwarden en Veenhuizen. Het auditpanel is content met deze ontwikkeling bij de opleiding.

Studielast/studeerbaarheid/studievoortgang

De opleiding is toegankelijk voor studenten met mbo-niveau 4, havo en vwo. Zij participeert regelmatig in hogeschoolbrede activiteiten op het gebied van voorlichting, open dagen, etc. Uit de gesprekken met studenten en de documentatie blijkt dat de opleiding de studie evenwichtig verdeeld heeft over de vier studiejaren. De opleiding hanteert in vrijwel alle schrijfopdrachten correct taalgebruik als voorwaardelijk criterium. Studenten oefenen daarom tijdens de opleiding intensief met het schrijven van o.a. bezwaarschriften en juridische processtukken. Studenten kunnen bij het Hanze Juridisch Schrijfcentrum terecht voor taaladviezen en schrijfhulp.

De studieloopbaanbegeleider (slb'er) is in de leerlijn studieloopbaanbegeleiding het centrale aanspreekpunt van de student. Hij begeleidt de student d.m.v. individuele en groeps gesprekken bij o.a. studieplanning, het behalen van de competenties, deelname aan evt. excellentietrajecten (zoals het honourstalentprogramma waarmee studenten 30 extra EC kunnen behalen) en mogelijke persoonlijke omstandigheden. In het licht van het nieuwe onderwijsconcept – coachend lesgeven en integratief praktijkgericht onderwijs – heeft de opleiding de functie van slb'er aangepast tot 'begeleider van studenten in de persoonlijke ontwikkeling' (pob'er). De pob'er richt zich in de nieuwe propedeuse op de begeleiding van de student bij zijn competentie-management, het vergroten van zijn zelfsturend vermogen en de ontwikkeling van de vier kenmerken van professionele identiteit: veerkracht, zelfsturing, wijsheid en excellentie. De studenten verzamelen in het kader van thema 10 'Professionele ontwikkeling' in hun persoonlijk portfolio de bewijzen van hun persoonlijke ontwikkeling. Dit vindt het auditpanel een goede ontwikkeling.

Het auditpanel heeft tijdens de gesprekken ook vastgesteld, dat de opleiding beschikt over een opleidingscommissie, maar dat deze zelf nog niet tevreden is over de positie die zij bij de opleiding inneemt. Zij geeft wel al ongevraagd advies, maar dat komt op dit moment voornamelijk nog van de kant van de docenten. De opleiding is actief op zoek naar geschikte studenten.

De studenten die het auditteam sprak, waren erg tevreden over de lessen. De opleiding houdt volgens hen bij de ontwikkeling van het onderwijs goed rekening met de studenten. Zij uitten zich er bijvoorbeeld erg positief over dat ze nu, als voorbereiding op de integrale vakken, eerst

---

⁸ Parc Prison is een categorie B privé-gevangenis in Wales voor mannen en jonge daders.

de theorievakken hebben gehad. Ze vinden het prettig dat de docent tijdens de les met hen samenwerkt bij het maken van de opdrachten. Buiten de les gaan ze hier dan mee verder, waarna de uitkomsten weer in de les besproken worden. Ook zijn ze er positief over dat de opleiding het aantal toetsen heeft verminderd. Op basis van een rendementsonderzoek heeft de opleiding de studielast verbeterd door grotere eenheden (5 EC) te toetsen, meer formatieve toetsen in te zetten en ze beter te spreiden. Als studenten alle vakken consequent volgen, dan zijn de tentamens goed te doen, zo melden de studenten in de gesprekken tijdens de visitatie. Studenten vallen i.h.a. alleen uit als het vakgebied niet bij ze blijkt te passen, de opleiding verzorgt dan een 'warme overdracht' naar een beter passende opleiding.

Het auditpanel vindt het curriculum uitdagend, vernieuwend en doordacht. De onderwijsvisie en Groningse inkleuring – leergemeenschap, onderzoekende en ondernemende houding en professionele identiteit – zijn goed zichtbaar. De opleiding biedt een goed evenwicht tussen de sociaal-agogische en juridische vakken. Er is een sterke vervechting met de praktijk zichtbaar. Het auditpanel heeft, en dit geldt ook voor het oude curriculum, mooie voorbeelden gezien van integratie tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en didactiek.

Docententeam

Het team dat de voltijdopleiding van SJD verzorgt, bestaat uit 35 docenten (27 fte). Het deeltijdteam van SJD bestaat uit negen docenten (5,9 fte), zij zijn ook binnen de deeltijdopleiding van HBO-Rechten en de voltijdopleidingen van SJD en HBO-Rechten werkzaam. Naast hun aanstelling bij Hanzehogeschool Groningen, heeft een aantal docenten een relevante nevenfunctie zoals rechter, lid Raad van Advies van de Kinder- en Jongerenrechtswinkel, lid Raad van Advies voor Praktikos.⁹ Daarnaast zet de opleiding professionals uit de beroepspraktijk in als gastdocent om de afstemming tussen onderwijs en beroepspraktijk te optimaliseren. Het gaat dan vaak over een onderwerp dat studenten op dat moment bestuderen en waar de gastspreker een meer praktische component aan toevoegt. Zo nodigt de opleiding bijvoorbeeld regelmatig deskundigen vanuit de sociale dienst, de reclassering of de verslavingszorg uit om de studenten van actuele praktijkkennis te voorzien.

Uit een overzicht per specialisatie dat het auditpanel heeft bestudeerd, blijkt dat 95% van de docenten mastergeschoold is en dat individuele docenten gezamenlijk over alle expertises beschikken die nodig zijn voor de opleiding SJD. Alle docenten in vaste dienst zijn BKE-geschoold (BasisKwalificatie Examinering), tijdelijke docenten volgen na één jaar het BDB-traject (Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid). Verder hebben de ontwikkelaars van de nieuwe propedeuse en de propedeusedocenten scholing gevolgd op het gebied van Activerende werkvormen en Coachend lesgeven. Uit het schooljaarplan (2018-2019) blijkt dat de overige docenten deze scholingen binnenkort ook zullen volgen.

Het auditpanel heeft vastgesteld, dat het docententeam van de opleiding SJD over uitstekende kwalificaties beschikt. Docenten uitten zich tijdens de gesprekken erg positief over het verandertraject van de voltijdopleiding dat, volgens hen, gestart is op initiatief van de docenten zelf. De studenten waren heel positief over de korte lijnen waarmee ze met hun docenten in contact kunnen komen. Uit de bestudeerde cv's blijkt dat alle docenten beschikken over kennis van en inzicht in het vakgebied. Het auditpanel ziet dit terug bij de studenten die aangeven dat de docenten goed op de hoogte zijn van zowel de theorie als de praktijkcomponent van het vakgebied.

Uit het gesprek met studenten kwam ook naar voren, dat docenten de onderzoekscomponent van het curriculum goed beheersen. Studenten weten zich op dit gebied ondersteund door de tien docenten die nauw betrokken zijn bij onderzoeksprogramma's van de lectoraten 'Juridische aspecten van arbeid', 'Arbeidsparticipatie' en 'Human Capital'. Twee van hen doen een promotieonderzoek. Tot slot is het overgrote deel van de docenten in het bezit van een

---

⁹ Praktikos verzorgt trainingen voor o.a. bewindvoerders, begeleiders en mentoren.

onderzoekscertificaat als bewijs van bekwaamheid in het begeleiden van studenten bij het doen van onderzoek en het beoordelen van de kwaliteit van het onderzoek.

Voorzieningen

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over goede voorzieningen die studenten prima in de gelegenheid stellen om de studie met goed gevolg te kunnen doorlopen. Op het intranet van de hogeschool (MijnHanze) kan de student informatie vinden over o.a. de Onderwijs- en Examenregeling, het jaarrooster, de tentamenplanning en evt. afwezigheid van docenten. De opleiding stelt de informatie m.b.t. een onderwijsblok of semester – o.a. blokboeken, studiehandleidingen, proeftentamens – via Blackboard beschikbaar.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding SJD niet alleen het basisniveau representeert van een hbo-bacheloropleiding, maar dit niveau overstijgt, omdat:

- de opleiding haar onderwijsvisie goed heeft uitgewerkt;
- het curriculum uitdagend, vernieuwend en doordacht is, het heeft mooie voorbeelden van integratie tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en didactiek;
- de onderwijsvisie en Groningse inkleuring – leergemeenschap, onderzoekende en ondernemende houding en professionele identiteit – goed zichtbaar zijn;
- de Gebiedscorporatie Westerkwartier in Noordhorn een heel goed voorbeeld is van de wijze waarop de opleiding haar nieuwe onderwijsvisie heeft geconcretiseerd;
- de opleiding een docententeam heeft dat over uitstekende kwalificaties beschikt. Docenten zijn goed op de hoogte van zowel de theorie als de praktijkcomponent van het vakgebied. Zij beheersen ook de onderzoekscomponent van de opleiding goed;
- de studenten erg tevreden zijn over het onderwijs, de docenten en de korte lijnen waarmee ze met hun docenten in contact kunnen komen.

Het auditpanel komt op grond van bovenstaande sterke punten tot het oordeel 'goed' voor zowel deeltijd als voltijd voor standaard 2.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding heeft uitgangspunten geformuleerd die bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum leidend zijn en aansluiten bij het toetsbeleid van het instituut. Die uitgangspunten zag het auditpanel terug in de verschillende typen toetsen die de opleiding hanteert.

De opleiding bepaalt de toetsvorm aan de hand van het competentieniveau, de didactische leerlijn en de opbouw van de inhoudelijke leerlijn. Zo is in de nieuwe propedeuse een keur aan toetsen zichtbaar: multiplechoicetoets, open vragen, onderzoek, game, essay, intake-adviesgesprek, ervaringsverslag. Het auditpanel heeft ook geconstateerd, dat de toetsvormen passend zijn bij de verschillende beroepsproducten. Zo hanteert de opleiding bij het thema 'Cliënten in het juridisch domein' als toets een 'intake-adviesgesprek' en bij het thema 'Geschilbeslechting', naast een Game, een door de student opgebouwd cliëntendossier. In het tweede studiejaar zijn er voor de inhoudelijke juridische leerlijnen vooral schriftelijke multiplechoicetoetsen of toetsen met open vragen aan de hand van praktijkcases. Bij het toetsen van vaardigheden hanteert de opleiding vooral rollenspellen en assessments. In het derde jaar maakt de opleiding binnen de integrale leerlijn vooral gebruik van afsluitende assessments en presentaties, in de reflectieleerlijn zijn er inhoudelijke opdrachten, reflectieverslagen en een portfolio. In de loop van de studie neemt de complexiteit van de toetsen en opdrachten toe.

Het auditpanel heeft ook geconstateerd dat de opleiding grotere onderwijseenheden toetst, met minder summatieve en meer formatieve toetsen. De opleiding laat dit vooral zien in de nieuwe propedeuse die alleen (grotere) onderwijseenheden van 5EC en veel formatieve (aantik)toetsen bevat. De opleiding beschikt over een jaarlijks toetsplan. Het toetsplan van de nieuwe propedeuse maakt inzichtelijk welke toetsvormen de opleiding gebruikt en welke leeruitkomsten van welke competenties daarmee worden getoetst, het toetsplan voor het nieuwe tweede studiejaar wordt momenteel op dezelfde wijze ontwikkeld. Tot slot stelt de opleiding altijd, dus ook bij groepsproducten, op individueel niveau vast of de studenten hun leeruitkomsten hebben behaald.

De studenten die het auditpanel sprak waren tevreden over de wijze waarop de opleiding hen door middel van oefententamens en tentamentrainingen voorbereidt op komende tentamens. Zij waren ook positief over de feedback die zij aan de hand van de gemaakte of uitgevoerde (formatieve en summatieve) toetsen kregen.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

De opleiding borgt op verschillende manieren de validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid van het toetsen en beoordelen. Dit doet zij o.a. door:

- per toets twee docenten aan te stellen die toetsverantwoordelijk zijn. Dit is een uitwerking van het 4-ogenprincipe;
- deze docenten zijn altijd benoemd als examinerator door de examencommissie;
- het opstellen van beoordelingscriteria en bijbehorende rubrics voor de beoordeling van de toetsen;
- monitoren van de kwaliteit van beoordelingsformulieren door de afstudeercoördinator en de teamleider;
- in de leeromgeving alle relevante informatie over de toetsen, de beoordelingscriteria en de cesuur op te nemen;

- elke student bij een summatieve toets individueel te beoordelen. Wanneer er sprake is van groepswork, is er in de beoordeling ook een individuele component opgenomen;
- voor de theorie- en praktijktoetsen feedbackmomenten in te plannen naar aanleiding van de beoordeling, zodat de studenten kunnen leren van hun fouten;
- assessments en mondelinge toetsen op niveau 3 door twee examinatoren af te laten nemen;
- afstudeerwerken door twee examinatoren te laten beoordelen;
- examinatoren de *Checklist voor het bewaken van de toetscyclus*, toetscommissie (2017) te laten hanteren;
- de opleiding participeert in de landelijke werkgroep 'Vreemde ogen dwingen', waarbij opleidingen elkaars afstudeerproducten beoordelen;
- permanente afstemming tussen alle afstudeerdocenten d.m.v. intervisie en kalibreersessies;
- de toetscommissie de kwaliteit van het toetsen te laten beoordelen (zie onder het kopje examencommissie en toetscommissie);
- monitoren van de kwaliteit van afstudeeronderzoeken door de examencommissie.

Het auditpanel heeft ook zelf een aantal toetsen en beoordelingsformats van de opleiding SJD bestudeerd: beroepsproducten en een aantal schriftelijke toetsen die de kennis, het inzicht en het toepassen van studenten toetsen. Er was een duidelijke opbouw in moeilijkheidsgraad en de toetsen sloten goed aan bij de leeruitkomsten en het beoogde niveau. De leeruitkomsten staan vermeld in de blokboeken. De beoordelingsformulieren zijn helder. De blokboeken en toetsen die het auditpanel inzag, waren zorgvuldig doordacht vormgegeven en uitgevoerd. Het auditpanel vond de aanwezige toetsmatrijzen, toetsopgaven en correctievoorschriften duidelijk in lijn met elkaar. De toetsen waren goed beoordeeld, het auditpanel kon goed volgen hoe de docenten op een eindoordeel kwamen. De beoordelingen bevatten ook gedegen feedback aan studenten. Het auditpanel juicht de ontwikkeling van de opleiding naar het gebruik van meer formatieve toetsen toe. De opleiding heeft een evenwichtige variatie in toetsen.

Examencommissie en toetscommissie

Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de examencommissie 'in control' is. Dat de examen- en toetscommissie gescheiden opereren van de opleiding HBO-Rechten, vindt het auditpanel een goede zaak. Een van de taken van de examencommissie is het borgen van de kwaliteit van toetsing. De toetscommissie oefent deze taak op grond van een door de examencommissie gegeven mandaat uit. De examencommissie en de toetscommissie hebben ieder kwartaal gezamenlijk overleg en daarnaast hebben de voorzitters van beide commissies structureel overlegmomenten met de Dean. Elk studiejaar wijst de examencommissie, op basis van concrete benoemingscriteria, de examinatoren aan die bevoegd zijn om tentamenresultaten vast te stellen. De leden van de examen- en toetscommissie volgen de nodige verplichte bijscholingen. De opleiding heeft n.a.v. een advies van de examencommissie aan de Dean (maart 2017) de afstudeerhandleiding en beoordelingsformulieren van de afstudeerproducten verbeterd, ook organiseert zij i.v.m. het nieuwe beoordelingskader regelmatig intervisie- en beoordelingssessies voor examinatoren. Het auditpanel concludeert op basis van de gesprekken en de documentatie, dat de examencommissie volgens de PDCA-cyclus consequent werkt aan de toetskwaliteit en aan de beoordelingssystematiek.

De toetscommissie bewaakt de kwaliteit van alle toetsen. Ze geeft hierover gevraagd en ongevraagd advies aan de examencommissie en het managementteam. De commissie neemt ieder blok een steekproef van een aantal tentamens en beoordeelt deze aan de hand van een checklist. Onderdeel hiervan is o.a. de vraag of de informatie uit de studiehandleiding in overeenstemming is met de competentiematrix en de verschillende toetsformats. Ook het niveau van de toets in relatie tot de betreffende leerlijn is een onderzoekspunt. Soms doet de toetscommissie onderzoek naar specifieke toetsen. Zo heeft de commissie voor het tentamen 'Juridische methoden en technieken II', naar aanleiding van het panelgesprek met klassenvertegenwoordigers, in samenwerking met het docententeam verbeterpunten geformuleerd.

Afstuderen

De opleiding heeft een aantal toetsen aangewezen waarmee zij de competenties en leeruitkomsten op het eindniveau toetst en beoordeelt. Dit zijn:

- het adviesrapport
- het verantwoordingsgesprek
- het reflectieverslag

Het cijfer voor het adviesrapport en het cijfer voor het verantwoordingsgesprek staan in de verhouding 3 : 1. Voor het reflectieverslag moet de student het oordeel 'voldoende' behalen. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de opleiding met deze toetsen alle competenties van het bachelorniveau afdekt en dat de vormen van deze toetsen passend zijn bij de verschillende leeruitkomsten.

De student levert allereerst een onderzoeksvorstel in bij de afstudeertoetsingscommissie, bestaande uit juristen en methodologen. De commissie stelt vast of het voorstel voldoende aanknopingspunten heeft voor succesvol praktijkgericht onderzoek op het gewenste kwaliteitsniveau. Na akkoord krijgt de student een afstudeerdocent toegewezen die hem begeleidt. De afstudeerdocent en een tweede examiner, aangewezen door de afstudeercoördinator, beoordelen het adviesrapport. De opdrachtgever adviseert de afstudeerdocent over de originaliteit en uitvoerbaarheid van de aanbevelingen. De examinatoren beoordelen ook het verantwoordingsgesprek waarin de student zijn onderzoek publiekelijk verdedigt. De student beschrijft in het reflectieverslag zijn persoonlijke groei en zijn ontwikkeling tot beginnend beroepsbeoefenaar. Tot slot toont hij in het reflectieverslag aan dat hij de competenties analyseren, adviseren, signaleren en innoveren op het hoogste niveau beheerst.

Weging en oordeel

Het auditpanel is van oordeel, dat het toetsstelsel van de opleiding SJD stevig staat. De examencommissie is 'in control'. Ook de toetscommissie vervult, in opdracht van de examencommissie, een actieve rol in het bewaken van de kwaliteit van de toetsen. Het auditpanel concludeert dat de examencommissie volgens de PDCA-cyclus consequent werkt aan de toetskwaliteit en aan de beoordelingssystematiek. De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier of de student de beoogde leeruitkomsten heeft behaald. De toetsen waren van een goed niveau. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 voor zowel deeltijd als voltijd op grond van bovenstaande sterke punten als 'goed'.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

Uit evaluaties en gesprekken met vertegenwoordigers vanuit het werkveld en alumni komt naar voren, dat het werkveld zeer tevreden is over het niveau van de afgestudeerden. Ze vinden dat afgestudeerden van de opleiding SJD goede T-shaped professionals 'in de dop zijn', die niet alleen sociaaljuridische kennis hebben, maar dat zij de 'voelsprietten ook verder open hebben staan'. Ze kunnen goed multidisciplinair samenwerken en zijn goed in staat om de vertaalslag te maken naar de praktijk, waardoor zij bijvoorbeeld in staat zijn de AVG¹⁰ in te voeren op de werkplek. De afgestudeerde SJD'er werkt vooral bij (semi-) overheidsorganisaties en bij maatschappelijke organisaties die zich richten op sociaaljuridische dienstverlening aan groepen of individuen in een financieel, sociaal en/of anderszins kwetsbare positie.

Eigen oordeel auditpanel gerealiseerd niveau

Het auditpanel heeft van vijf studenten die in 2016-2017 en van tien studenten die in 2017-2018 afstudeerden de onderzoeksverslagen en reflectieverslagen bestudeerd. Van alle vijftien studenten heeft het auditpanel ook alle stageverslagen bekeken.

Het auditpanel is van oordeel, dat de betreffende vijftien studenten in hun eindwerken aantonen dat zij zeer zeker beschikken over het bachelorniveau dat van een sociaaljuridisch professional mag worden verwacht.

Het auditpanel beoordeelde de onderzoeksverslagen met een voldoende tot goed. Eén verslag kreeg van het auditpanel een hogere waardering (7.0) dan van de opleiding (6.2). Het auditpanel beoordeelde één onderzoeksverslag zelfs als zeer goed, het werkstuk had een zeer hoge kwaliteit van onderzoek en aanbevelingen. Er was één verslag bij dat hij met een halve punt lager (7.0) beoordeelde dan de examinatoren van de opleiding (7.5). In het algemeen toonden de studenten in hun afstudeerwerken aan dat zij het onderzoeksproces goed beheersen vanaf het formuleren van een relevante onderzoeksvraag tot en met het uitvoeren van het praktijkgerichte onderzoek, het verwerken van de resultaten en het opstellen van een gefundeerde analyse, conclusie(s) en aanbevelingen.

Het auditpanel vond ook de reflectieverslagen en stageverslagen van goede kwaliteit. Aan de hand van verschillende bewijsstukken toonden studenten aan dat ze goed kunnen reflecteren en ook goed de verbinding vanuit het microniveau met het meso- en macroniveau weten te leggen. Ze worden hierbij uitgedaagd om steeds weer aan nieuwe competenties te werken. In alle afstudeerwerken was het taalgebruik goed.

Weging en Oordeel

Het auditpanel is van oordeel dat de studenten in hun eindwerken zeer zeker hebben aangetoond dat zij beschikken over het bachelorniveau dat van een sociaaljuridisch professional mag worden verwacht. De studenten hebben laten zien dat zij het onderzoeksproces volledig beheersen. Ook de reflectieverslagen en stageverslagen zijn van goede kwaliteit. Aanvullend merkt het auditpanel op dat het werkveld en de alumni zeer tevreden zijn over het gerealiseerde niveau.

Ze vinden dat afgestudeerden van de opleiding SJD als T-shaped professionals zijn opgeleid, die niet alleen sociaaljuridische kennis hebben, maar dat ze ook multidisciplinair kunnen samenwerken en goed de vertaalslag kunnen maken naar de praktijk. Het auditpanel komt voor zowel deeltijd als voltijd tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

¹⁰ AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening wordt uitgevoerd door een docententeam, dat over uitstekende kwalificaties beschikt. Het auditpanel is positief over het sterke praktijkgerichte programma, waarin een mooie integratie zichtbaar is tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en didactiek. De nieuwe gezamenlijke propedeuse met HBO-Rechten, de derdejaars stage en het afstudeersemester zien er goed uit. Het vernieuwde tweede studiejaar start in september 2019. De herziening van de deeltijdopleiding volgt later.

- Het auditpanel beoordeelt standaard 1 met betrekking tot de beoogde leerresultaten en eigen profilering als 'goed'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 2 met betrekking tot het programma, het personeel en de voorzieningen als 'goed'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 3 met betrekking tot het toetsen en beoordelen als 'goed'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 4 met betrekking tot het gerealiseerde niveau als 'goed'.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel tot het eindoordeel 'goed' voor de hbo-bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening in de varianten deeltijd en voltijd van de Hanzehogeschool Groningen.

Het panel adviseert de NVAO de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

Hierna volgt een aantal aanbevelingen voor de opleiding naar aanleiding van de audit.

- Het auditpanel beveelt de opleiding aan om in de afstudeerproducten na te gaan of er op een hoger niveau (dan de individuele casuïstiek) al methoden ontwikkeld zijn die toegepast kunnen worden in de beroepspraktijk en dientengevolge ook in het onderwijs kunnen worden opgenomen.
- Bij beroepsproducten als eindproducten kun je op een wat hoger niveau dan de individuele casuïstiek mooie methodische aanpakken voor het werkveld leveren. Dit vraagt wel meer van de professionaliteit van studenten en docenten. Het auditteam beveelt de opleiding daarom aan studenten beroepsproducten te laten ontwikkelen en ze tijdens het afstuderen meer (discretionaire) ruimte te geven dan ze nu hebben.
- Het auditpanel is van mening dat voor de toenemende multiprobleem casuïstiek in de samenleving masterniveau en masterberoepsproducten nodig zijn. Het masterberoepsproduct levert nieuwere methodische aanpakken om complexere vraagstukken op te lossen. Volgens het auditteam beschikt de opleiding al over de bouwstenen hiervoor. Daarnaast vindt het auditpanel het jammer dat veel studenten een universitaire vervolgopleiding gaan doen en dat er op deze manier praktijkgerichte juridische kennis 'wegloopt'. Het werkveld van SJD is dermate belangrijk dat naar het oordeel van het panel een professionele master als vervolg op de bacheloropleiding een uitgelezen kans zou zijn om deze te ontwikkelen.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hanzehogeschool hbo-bacheloropleiding Sociaal-Juridische Dienstverlening deeltijd/voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing	G
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	G
Algemeen eendoordeel	G

BIJLAGE II   Programma, werkwijze en beslisregels

Opleiding: hbo-bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening Hanzehogeschool Groningen
 Varianten: voltijd en deeltijd
 Locatie: Zernikeplein 7, 4^e etage, T402
 Datum: 15 november 2018

Tijd	Gesprekspartners (inclusief namen en functies)	Gespreksonderwerpen
Rode draad = SJD in beweging		
08:15 - 08:30	Inloop en ontvangst <ul style="list-style-type: none"> • dean • opleidingsmanager HBO-Rechten voltijd • opleidingsmanager SJD-voltijd • opleidingsmanager Propedeuse en deeltijd 	
08:30 - 08.45	Vooroverleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • Vooroverleg • Bestudering documenten ter inzage + posters
08:45 - 09:45	<p>Opleidingsmanagement</p> <p>Start met een presentatie van 10 minuten met een verklaring van gemaakte keuzes, stand van zaken en openstaande wensen & voornemens.</p> <p><i>Managementteam SIRE</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dean • opleidingsmanager HBO-Rechten voltijd • opleidingsmanager SJD voltijd • opleidingsmanager Propedeuse en deeltijd • manager bedrijfsvoering 	<ul style="list-style-type: none"> • Eigenheid opleiding / positionering & profilering • Regionale verbinding met het SJD werkveld • Actualiteit van de opleiding • Verbinding onderwijs en onderzoek • Ambities • Onderwijs leeromgeving
09:45 - 10.00	Pauze	
10.00 - 10:45	<p>Het onderwijs van SJD</p> <p>Start met een korte pitch van 5 minuten met highlights van huidig & nieuw onderwijs en het proces.</p> <p><i>Docentengroep</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Huidig curriculum • Nieuw curriculum
10:45 - 11:00	Pauze / Intern overleg	Intern overleg
11:00 - 11:30	<p>Het onderwijs van SJD</p> <p>Het panel gaat in gesprek met studenten. De studenten vertegenwoordigen de deeltijd en voltijd en diverse leerjaren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aansluiting • Kwaliteit en relevantie programma • Studeerbaarheid / studiebegeleiding • Kwaliteit docenten • Opleidings specifieke voorzieningen • Toetsen en beoordelen

Tijd	Gesprekspartners (inclusief namen en functies)	Gespreksonderwerpen
Rode draad = SJD in beweging		
	<p>Voltijd (jaar 1) (jaar 2) minor Recht & Multiproblem) (minor Gemeente in Sociaal Domein)</p> <p>(minor Schulddienstverlening) (stage) (afstudeertraject)</p> <p>Deeltijd twee studenten</p>	
11:30 - 12:00	<p>'Markt' met voorbeelden van karakteristieke projecten/ vakken/ producten uit het onderwijs.</p> <p><i>Tafel 1:</i> Recht & Multi Problem MCC (ook internationale projecten)</p> <p><i>Tafel 2:</i> Gemeente in Sociaal Domein</p> <p><i>Tafel 3:</i> Schulddienstverlening:</p> <p><i>Tafel 4:</i> Innovatiewerkplaats Health Hub</p>	Presentaties/ demonstraties door studenten en docenten over karakteristieke projecten/ vakken/ producten uit het onderwijs van SJD
12:00 - 12:45	<p>Lunch auditpanel met Werkveld en Alumni</p> <p><i>Werkveld</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • (Reclassering) • (VNN) <p><i>Alumni</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • (WIJ Groningen) • (Gemeente Midden-Groningen) • (Gemeente Groningen) • (Reclassering Nederland) 	<p>Gespreksonderwerpen Alumni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) • Functioneren in de praktijk of vervolgopleiding <p>Gespreksonderwerpen Werkveld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma • Andere wensen vanuit het werkveld • Eigen inkleuring opleiding • Stage en begeleiding • Onderzoekscapaciteit • Gerealiseerd niveau
12:45 - 13:15	Pauze / Intern overleg	Intern overleg
13:15 - 14:00	<p>Kwaliteit van toetsing & borging van het niveau van SJD</p> <p><i>Examencommissie</i></p> <p><i>Toetscommissie</i></p> <p><i>Opleidingscommissie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bevoegdheden, taken en rollen • Relatie tot het management • Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen • Kwaliteitsborging afstuderen
14.00 – 14.15	Pauze	

Tijd	Gesprekspartners (inclusief namen en functies)	Gespreksonderwerpen
Rode draad = SJD in beweging		
14.15 – 14.45	Voorzitter CvB en Dean	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale verbinding • Verbinding onderwijs, onderzoek en werkveld in relatie tot het Strategisch Plan van de HG
14.45 – 16.45	<p>Onderwijsvisie in de praktijk: verbinding onderwijs, onderzoek en werkveld op locatie (De Gebiedscoöperatie Westerkwartier, een innovatief mkb)</p> <p>14:45 - 15:15: korte auto/busrit naar Noordhorn, Gebiedscoöperatie Westerkwartier</p> <p>15:15 – 15:30: De opzet van het Westerkwartier</p> <p>15:30 - 16:15: Gesprek aan de hand van projecten.</p> <p>16:15 – 16:45: korte auto/busrit naar Rechtenstudies</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Positionering opleiding • Regionale verbinding met het onderwijs van SJD • Verbinding onderwijs, onderzoek en werkveld • Actualiteit van de opleiding in relatie tot het werkveld
16.45 – 17:00	Pauze / intern overleg	<ul style="list-style-type: none"> • Bepaling voorlopige beoordeling NVAO standaarden
17:00 – 17:15	Pending issues (alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)	<ul style="list-style-type: none"> • Indien van toepassing
17:15	Terugkoppeling en afsluiting	
17.30 – 18.00	Ontwikkelgesprek (aansluitend) MT SIRE + panelleden	

Overzicht panelleden

Naam	Rol
De heer W.L.M. (Wienke) Blomen	Voorzitter
De heer mr. H.J.L.M. (Eric) van de Luytgaarden,	Lid, domeindeskundige
De heer drs. J.A. (Jan Albert) Waal	Lid, domeindeskundige
Mevrouw T. (Tess-Jane) van Oudheusden,	Student-lid
Mevrouw drs. L. Blom – van Veen	Secretaris

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd- en deeltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland" van september 2016. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en -daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam at random een aantal projectpresentaties bezocht en met de daar aanwezige studenten en docenten gesproken.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en NQA, waarbij Hobéon twee hogescholen (Hanze Hogeschool en Saxion Hogeschool) en NQA een hogeschool (Hogeschool Utrecht) heeft beoordeeld. Gedurende het traject hebben de voorzitters van de betrokken kernpanels met elkaar afgestemd over de opzet en de focuspunten van de audits."

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2016'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien i) standaard 1 'onvoldoende' is, ii) een of twee standaarden 'onvoldoende' en herstel binnen twee jaar niet realistisch en haalbaar is of iii) drie of meer standaarden 'onvoldoende'.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'voldoende' zijn indien ten minste twee standaarden 'voldoende' zijn, waaronder in elk geval standaard 1, en herstel van de tekortkoming(en) bij de 'onvoldoende' standaarden realistisch en haalbaar is binnen twee jaar.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal 'voldoende' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE III   Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie-rapport
- Afstudeerhandleidingen voltijd en deeltijd 16/17, 17/18, 18/19
- Competenties verdeeld over de thema's en toetsplan, februari 2018
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
  - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht/aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Jaarverslag Examencommissie en verslagen opleidingscommissie
- Landelijk beroeps- en opleidingsprofiel SJD 2016
- OER voltijd-deeltijd 17/18, 18/19
- Onderwijsvisie 2017-2020 Sociaal Juridische Dienstverlening HBO-Rechten, maart 2018
- Ontwikkeling van professionele identiteit (PI) bij studenten van de SIRE-opleidingen SJD en HBO-Rechten, juli 2018
- Overzicht ingezet personeel:
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken/portfolio's van de laatste twee jaar
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.
- Schematisch programma-overzicht
- SIRE - actieplan rendementen, 24-9-2018
- Strategisch Beleidsplan Vernieuwen in Verbinding (2016-2020)
- Strategisch plan 2016-2020 – Schooljaarplan 2018-2019 Instituut voor Rechtenstudies
- Studeerbaarheid, Robuust en Flexibel SIRE, 2017
- Toetsopgaven en beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Verantwoord toetsen bij SIRE, Toetsbeleid van het Instituut voor Rechtenstudies, mei 2018
- Visie op Ondernemerschap, Instituut voor Rechtenstudies 2018
- Visie op Onderzoek, Instituut voor Rechtenstudies, 2018

Het auditpanel heeft vijftien eindwerken bestudeerd en beoordeeld¹¹. Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend aantallen en jaartallen genoemd. De namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummers en de titels van de eindwerken zijn bekend en op te vragen bij de secretaris van het auditteam.

---

¹¹ In de varianten: deeltijd; studiejaar 16-17 (twee stuks), voltijd; studiejaar 16-17 (drie stuks), deeltijd; studiejaar 17-18 (drie stuks), voltijd; studiejaar 17-18 (zeven stuks).

BIJLAGE IV   Overzicht auditpanel

Naam visitatiegroep:	HBO SJD groep Noord- en Oost-Nederland
----------------------	--

Samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemd cluster zijn ingezet.

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
De heer W.L.M. (Wienke) Blomen	Wienke Blomen is directeur van Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
De heer dr. mr. H.J.L.M. (Eric) van de Luytgaarden	Eric van de Luytgaarden is verbonden aan de Zuyd Hogeschool als lector Preventive Law in Europa. Als adviseur en manager ad interim heeft hij daarnaast op vele terreinen van de samenleving gewerkt (o.a. overheidsinstellingen en not-for-profit organisaties). Hij is voorzitter van de Vereniging van lectoren en heeft veel ervaring als panellid voor opleidingen en juridische beroepen in binnen- en buitenland.
De heer drs. J.A. (Jan Albert) Waal	Jan Albert Waal is jurist en algemeen directeur van het Juridisch Loket.
Mevrouw T. (Tess-Jane) van Oudheusden	Tess-Jane van Oudheusden is tweedejaars student Sociaal Juridische Dienstverlening aan de Hogeschool van Amsterdam en voorzitter van de opleidingscommissie van deze opleiding.
Mevrouw drs. L. (Lisette) Blom	Lisette Blom is NVAO-getraind secretaris sinds 2010.

Op 31 juli 2018 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-bacheloropleiding Sociaal-Juridische Dienstverlening van Hanzehogeschool onder het nummer 007119.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudings-verklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800
F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl
I www.hobeon.nl